

JOUNI AVELIN

Kukas kissan hännän...?

Alati tasokkaan ja ilahduttavan *The Times Literary Supplementin* nettisivulle on palautettu lehdessä vuonna 1977 julkaistu kysely yli- ja aliarvostetuista kirjailijoista¹. Provokatiivisissa vastauksissa riittää pureskeltavaa neljäkymmenen vuoden jälkeenkin.

Kirjailija Rebecca Westin mielestä Tolstoin *Anna Karenina* on ”silkkää potaskaa” (*sheer nonsense*), sillä ”nuoret ensimmäistä kertaa rakastuneet naiset eivät mene ensimmäisiin tanssiaisinsa kouristellen himosta, joka olisi kunniaksi paremmin kiihkeälle husaariporukalle”. Nähtävästi West odottaa melodramattakin *uskottavuutta*?

Runoilija Philip Larkin toteaa, että D. H. Lawrencen *Rakastuneita naisia* on ”ikävästyttävä, mahtipontinen ja mekaaninen ruma”, kun taas Karlheinz Stockhausen kieltäytyy nimeämästä yliarvostetuinta kirjaa ”turvallisuussyistä”...

Historioitsija Hugh Trevor-Rope luonnehtii ”koko Bloomsburyn ryhmää – poikkeuksena J. M. Keynes – aikamme yliarvostetuimmaksi kirjalliseksi ilmiöksi”. Pesuveden mukana menevät siis muun muassa Virginia Woolf, T. S. Eliot ja Christopher Isherwood, joka puolestaan heittää yli laidan yliarvostetun Freudin ja nostaa kannelle aliarvostetun Jungin – ja taitaa vastauksellaan vahvistaa Trevor-Ropen heiton...

Myöskään monitoimimies Anthony Burgess ei säästele pauk-

kujaan: yliarvostettuja ovat André Gide, Hermann Hesse ja E. M. Forster. John Kenneth Galbraithin mukaan George Orwell on yliarvostettu.

Historioitsija A. J. P. Taylor toteaa, ettei Arnold Toynbeen *Historia uudessa valossa* ole sen enempää historiaa kuin tutkimustakaan. Toynbee on muutenkin suosiossa, sillä M. I. Finleyn mukaan häntä ei pitäisi kutsua ”sivilisaatiofilosofiksi”.

Yliarvostettujen listalta löytyy aika mukavasti tuttuja nimiä: J. R. R. Tolkien, Ezra Pound, André Malraux – jota Roland Barthes sanoo mielikuvitukseltaan ”veltoksi”. Isaiah Berlin heivaa yliarvostettujen luokkaan Hannah Arendtin.

Aliarvostettujen lista ei ymmärrettävästi jaksa kiinnostaa nykylukijaakaan, mutta poikkeus suotakoon: Eric Hobsbawm nostaa esiin Italo Calvinon, ja onkin mielenkiintoista, että nykyään palvontakultteja osakseen saava Calvino on ollut vielä vuonna 1977 näin aliarvostettu.

Samaisesta kyselystä saamme myös viitteitä Nobelin kirjallisuuspalkinnon pokanneen Bob Dylanin kirjallisesta mausta vuonna 1977. Dylanin mukaan yksi teos on *sekä* yli- *että* aliarvostettu: *Raamattu*. Kohtalaisen tyylikkäästi ja ytimekkäästi Dylan siis asettaa häpeään sekä tosikkomaiset vastaajat että yhtä tosikkomaiset kyselyn laatijat...

Näin äkkiseltään mieleen ei tule vastaavaa Suomen saloilta, mutta sentään jotakin sinne päin. Professori

Jyrki Nummi arvosteli lokakuussa *Helsingin Sanomissa* Markku Eskelisen tuoreen kotimaisen proosan historiikin *Raukoilla rajoilla* (Siltala, 2016), jossa kaapin päälle nostetaan Eero Salmelaisen kansansatukokoelma ja syrjemmälle työnnetään muun muassa Minna Canth, Maria Jotuni ja F. E. Sillanpää². Kirjallisuushistoriamme vääryyksiä oikova Eskelinen esittelee myös yllätysnimen, jonka tuotanto saa Nummen mukaan teoksessa ”näkyvän sijan”. Tämä unohdettu prosaisti on... Markku Eskelinen.

Osataan sitä siis Suomessakin, ja ehkä peräti hieman Dylanin hengessä.

Viitteet & Kirjallisuus

- 1 Herbert Mitgang, Times Literary Supplement Twits Overrated Fame. *The Times Literary Supplement* 25.1.1977. Verkossa: [nytimes.com/1977/01/25/archives/times-literary-supplement-twits-overrated-fame.html?_r=1](https://www.nytimes.com/1977/01/25/archives/times-literary-supplement-twits-overrated-fame.html?_r=1) Referointia kyselyn vastauksista ks. Toby Lichtig, Overrated and Underrated at Kings Place. *The Times Literary Supplement Online* 2015. Verkossa: [the-tls.co.uk/articles/public/overrated-underrated-kings-place/](https://www.the-tls.co.uk/articles/public/overrated-underrated-kings-place/) Kyselyssä aliarvostetuista kirjailijoista ks. TLS Reputations Revisited. *The Neglected Books Page*. Verkossa: [neglectedbooks.com/?page_id=145](https://www.neglectedbooks.com/?page_id=145)
- 2 Jyrki Nummi, Markku Eskelinen oikoo kirjallisuushistorian vääryyksiä: näkyvän sijan saa muun muassa hänen oma tuotantonsa. *Helsingin Sanomat* 2.10.2016.